וְנִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל, וּבַת יִשְׂרָאֵל לְמַמְזֵר וּלְנָתִין, כל אלה כיון שנשואות באיסור, **לֹא שׁוֹתוֹת** שנאמר "כי תשטה אשתו" דוקא שראויה להיות אשתו, **וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה** שהפסידו לעצמן על ידי שנסתרו, ובדלעיל. וגרועות הן מסתם נשואות באיסור שנוטלות כתובתן.

עוד ממשיכה המשנה למנות נשים שאינן שותות, אך יש מהן שנוטלות כתובה ויש מהן שלא, **וְאֵלּוּ לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה, הָאוֹמֶרֶת טְמֵאָה אֲנִי** – שהודתה אחרי הקינוי והסתירה שהיא טמאה, **וְשֶׁבָּאוּ לָהּ עֵדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה,** שאת שתיהן כבר אין צורך להשקות, **וְהָאוֹמֶרֶת אֵינִי שׁוֹתָה** לפני שנמחקה מגילתה, כל אלה לא שותות ולא נוטלות כתובה, וכמבואר לעיל שהן גרמו לעצמן להפסיד כתובתן. אבל **אָמַר בַּעֲלָהּ אֵינִי מַשְׁקֶהָ** והוא גרם לה שלא תשתה, שהרי היא יכולה לטעון טהורה אני והשקיני, **וְשֶׁבָּעֲלָה בָּא עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ** שגם כן כבר אין משקים אותה משום שנאמר "ונקה האיש מעון" והוא בא עליה באיסור שנאסרה עליו בקינוי וסתירה, אלה **נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה וְלֹא שׁוֹתוֹת.** וכל אלו שדינן לשתות, אם **מֵתוּ בַּעֲלֵיהֶן עַד שֶׁלֹּא שָׁתוּ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה וְלֹא שׁוֹתוֹת** שנאמר "והביא האיש את אשתו", וכעת הוא אינו קיים, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אוֹ שׁוֹתוֹת אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּתָן** כלומר מתוך שלא שותות, כמו שנתבאר מהפסוק הנ"ל, גם לא נוטלות כתובה, שמא אכן נטמאו ואיננו יכולים להוכיח זאת.

עוד ממשיכה המשנה למנות נשים שאינן שותות, **מְעוּבֶּרֶת חֲבֵירוֹ** – שגזרו חכמים שאסור לישאנה ובדלהלן, **וּמֵנִיקַת חֲבֵירוֹ** שאסרו חכמים לישאנה עד שימלאו שנתיים לילידתה, **לֹא שׁוֹתוֹת וְלֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה** כיון שאסורות עליו וסובר רבי מאיר שחייב לגרשן אם כן אינן ראויות לאישות ואינן שותות, **דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, יָכוֹל הוּא לְהַפְרִישָׁהּ** – לגרשה, **וּלְהַחֲזִירָהּ לְאַחַר זְמַן** שנסתיימו השנתיים האסורות, ואם כן נחשבת ראויה לאישות ומשקים אותה.

עוד ממשיכה המשנה למנות נשים שיש בהן דעות האם שותות או לא, **אֲיֵלוֹנִית** שנולדה עם טבע שאינה יכולה ללדת **וְזִקֵּנָה** בגיל שאינה יכולה ללדת **וְשֶׁאֵינָהּ רְאוּיָה לֵילֵד** ששתתה סם המעקר אותה, שכל אלו אסורות על אדם החייב בפריה ורביה, **לֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה וְלֹא שׁוֹתוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר,** אין אלו נחשבות אסורות עליו, מפני ש**יָכוֹל הוּא לִישָּׂא אִשָּׁה אַחֶרֶת וְלִפְרוֹת וְלִרְבּוֹת חֵימָנָה. וְשֶׁאֵר כָּל הַנָּשִׁים** שמותרות על בעליהן, **אוֹ שׁוֹתוֹת** כרוב הנשים, **אוֹ לֹא נוֹטְלוֹת כְּתוּבָּה** כאותן שנמנו קודם, שאמרה איני שותה או טמאה אני או שעדים מעידים שטמאה.

וממשיכה המשנה לפרט עוד כמה סוגי נשים ודיניהן, **אֵשֶׁת כֹּהֵן שׁוֹתָה וּמוּתֶרֶת לְבַעְלָהּ. אֵשֶׁת סָרִיס** שנסתרס לאחר נישואיהם **שׁוֹתָה.**

כעת מבארת המשנה ממי יכול הבעל לקנא לה, דהיינו לאסור אותה להיסתר עמו ואם תסתר ישקנה, **עַל יְדֵי כָּל עֲרָיוֹת מְקַנְּאִין** – יכול בעלה לקנא לה שלא תיסתר עם כל קרוביה, כולל אביה ואחיה, אף שהיתה אסורה עליהם גם בלי הזנות, **חוּץ מִן הַקָּטָן** שנתמעט מהפסוק "ושכב איש אותה" **וּמִמִּי שֶׁאֵינוֹ אִישׁ** כגון בהמה.

מביאה המשנה שיש נשים שאין הבעל יכול לקנא להם, **וְאֵלּוּ שֶׁבֵּית דִּין מְקַנְּאִין לָהֶן** אם רואים שמתנהגות בפריצות. **מִי שֶׁנִּתְחָרֵשׁ בַּעֲלָהּ אוֹ נִשְׁתַּטָּה** לאחר נישואיהן, **אוֹ שֶׁהָיָה חָכוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִין** ולא היה יכול לקנא לה. אמנם **לֹא לְהַשְׁקוֹתָהּ אָמְרוּ** – שיוכלו בית דין להשקותה, שהרי נאמר "והביא האיש את אשתו", **אֶלָּא** בית דין מקנין אותה רק כדי **לְפוֹסְלָהּ מִכְּתוּבָּתָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אַף לְהַשְׁקוֹתָהּ** אפשרי, **לְכַשֶּׁיֵּצֵא בַּעֲלָהּ מִבֵּית הָאֲסוּרִין** או יבריא מחרשותו או שטותו **יַשְׁקֶנָּה.**

גמרא. שנינו במשנה שארוסה ושומרת יבם אינן שותות. מדייקת הגמרא מלשון המשנה, **מַשְׁתָּא הוּא דְּלָא שָׁתְיָא** – דוקא אינן שותות, **הָא קִנּוּי מְקַנֵּי לָהּ** – אבל הוא מקנא להן ואוסר אותן, שהרי שנינו במשנה 'לא נוטלות כתובה', הרי שאסורה עליו. מבררת הגמרא, **מְנָא הָנֵי מִילֵּי** – מנין לנו שאכן מקנא להן ונאסרות. עונה הגמרא, **דְּתָנוּ רַבָּנָן,** כתוב בתורה **"דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ",** ייתור 'ואמרת' בא **לְרַבּוֹת אֲרוּסָה וְשׁוֹמֶרֶת יָבָם לְקִינּוּי** שאף על פי שאינן שותות, אך הבעל מקנא להן ונאסרות כשנסתרו. מבררת הגמרא, **וּמַתְנִיתִין מַנִּי** – ומי התנא ששנה את משנתנו שארוסה ושומרת יבם אינן שותות, **רַבִּי יוֹנָתָן הִיא, דְּתַנְיָא,** נאמר בפסוק "ואם לא שטית טומאה **תַּחַת אִישֵׁךְ** הנקי ממי המרים", **פָּרַט לַאֲרוּסָה** שאינה שותה שהרי אינה תחתיו, **יָכוֹל שֶׁאֲנִי מוֹצִיא אַף שׁוֹמֶרֶת יָבָם** שאינה שותה, שגם היא אינה תחתיו, **תַּלְמוּד לוֹמַר "אִישׁ אִישׁ** כי תשטה אשתו" לרבות ששומרת יבם שותה, שכבר נחשבת תחתיו במדת מה ובדלהלן, **דִּבְרֵי רַבִּי יְאוֹשִׁיָּה. רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר, "תַּחַת אִישֵׁךְ" פָּרַט לְשׁוֹמֶרֶת יָבָם** שאינה שותה, שסובר רבי יונתן, אדרבה היא נחשבת פחות תחתיו ובדלהלן. ואם תחשוב לומר **אוֹצִיא שׁוֹמֶרֶת יָבָם** שאינה שותה, **וְלֹא אוֹצִיא אֶת אֲרוּסָה** ונוכל להשקותה, שכבר נחשבת תחתיו במקצת, **תַּלְמוּד לוֹמַר** בהמשך הפרשה של סוטה, **"אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ" פָּרַט לַאֲרוּסָה** שגם היא נתמעטה, ושתידון אינן שותות. ומבארת הגמרא את המחלוקת, **מַר** – רבי יונתן **אַלִּימָא לֵיהּ** – נחשבת לו יותר כאשתו כשהיא **אֲרוּסָה, דְּקִידּוּשֵׁי דִּידֵיהּ** – שהוא עצמו קידש אותה, **וְסוֹכְלִין עַל יָדוֹ** אם זינתה נסקלת מחמת שהיא נחשבת אשתו, לכן הוא קודם ממעט שומרת יבם, **וּמַר** – רבי יאשיה **אַלִּימָא לֵיהּ שׁוֹמֶרֶת יָבָם, דִּלְאַ מִיחַסְּרָא מִסֵּירָה לְחוּפָּה** שהיבמה נקנית בביאה להיות כאשתו לכל דבר, ונחשבת כתחתיו יותר מארוסה, לכן הוא ממעט ארוסה. שואלת הגמרא, **וְרַבִּי יוֹנָתָן הַאי "אִישׁ אִישׁ"** שרבי יאשיה למד מהייתור ששומרת יבם שותה, **מַאי עָבִיד לֵיהּ** לשיטתו שאין שומרת יבם שותה. מתרצת הגמרא, **מִיבָּעֵי לֵיהּ לְרַבּוֹת** נשים שאין בעליהן יכול לקנות להן, שבית דין מקנין להן, ואלו הן, **אֵשֶׁת חֵרֵשׁ, וְאֵשֶׁת שׁוֹטֶה, וְאֵשֶׁת**

שַׁעֲמוּם – שהוא אדם שלקוי בתמהון לב. שואלת הגמרא, **וְרַבִּי יְאוֹשֻׁעַ הַאי "תַּחַת אִישָׁהּ"** שממנו מיעט רבי יונתן ארוסה שאינה שותה, **מַאי עֲבִיד לֵיהּ** לשיטתו שכבר מיעט ארוסה מפסוק אחר, מ"תחת אישך". מתרצת הגמרא, **מִיבָּעֵי לֵיהּ לְהַקִּישׁ אִישׁ לְאִשָּׁה וְאִשָּׁה לְאִישׁ** כמו שדורשת הגמרא בסוף הפרק.

שואלת הגמרא, ממה שבארנו שיש פסוקים המלמדים שארוסה אינה שותה, יש לדייק **אֶלָּא מַעֲמָא** דארוסה אינה שותה, הוא משום **דִּכְתִיבִי חָנֵי קְרָאֵי** – רק בגלל שכתובים פסוקים אלו, **הָא לָאו הָכִי** – לולא פסוקים אלו, **הָוֶה אָמִינָא** מהסברא הפשוטה **שֶׁאֲרוּסָה שַׁתְיָא,** ושקשה, **וְהָא כִּי אָתָא רַבִּי אַחָא בַּר חֲנִינָא מְדָרוֹמָא** – והרי כשהגיע רבי אחא בר חנינא מן הדרום, **אַתָא וַאֲיַיתִי מַתָנְיָתָא בִּידֵיהּ** – הביא ברייתא בידיו ללמדה, שיש לדייק מלשון הפסוק כשמשביע הכהן את האשה "ויתן איש בך את שכבתו **מִבַּלְעָדֵי אִישֶׁךָ**", משמע שבעלה נתן בה את שכבתו לפני שנסתרה, דהיינו **מִשֶּׁקְּדָמָה שְׁכִיבַת בַּעַל לְבוֹעַל, וְלֹא שֶׁקְּדָמָה שְׁכִיבַת בּוֹעַל לְבַעַל,** ואם כן קשה, שפשיטא שארוסה, שעדיין בעולה לא בא עליה, לא תשתה, ולמה לי הפסוקים "תחת אישך" ו"תחת אישה" של רבי יאשיה ורבי יונתן למעטה. מתרצת הגמרא, **אָמַר רָמֵי בַּר חָמָא, מַשְׁכַּחַת לָהּ** – יתכן אופן שקדמה שכיבת הבעל אף כשהיא ארוסה, **כְּגוֹן שֶׁבָּא עָלֶיהָ אָרוּס** בזנות **בְּבֵית אָבִיהָ** ואחר כך נסתרה. שואלת הגמרא, **דְּכָוְותַהּ** – צריך לומר שמדובר במקרה דומה גם **גַּבֵּי שׁוֹמֶרֶת יָבָם,** כדי שתקדם בעילת הבעל לבעילת הבועל, ואם כן מדובר **כְּגוֹן שֶׁבָּא עָלֶיהָ יָבָם** לאחר מיתת אחיו, **בְּבֵית חָמִיהָ,** וקשה **הָא "שׁוֹמֶרֶת יָבָם"**

קָרֵית לָהּ – וכי זו "שומרת יבם" קוראים לה, ואמרת שאינה שותה, והרי **אִשְׁתּוֹ מְעַלְיָיתָא** – גמורה **הִיא, דְּהָאָמַר רַב** במסכת יבמות, על המשנה שהבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד קנה, פירוש שבא עליה בזנות, ופירש רב **קָנָה לַכֹּל** – לכל הדינים הוא בעלה, שאם היה כהן היא אוכלת בתרומה והוא יורש אותה ומיטמא לה ופוטרה בגט, ואם כן גם כאן הוא משקה אותה כאשה רגילה, ולמה קראת לה "שומרת יבם" ואמרנו שאינה שותה. מתרצת הגמרא, משנתינו שמיעטה שומרת יבם מן הפסוק אינה כשיטת רב, אלא **כְּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר** יבם שבא בזנות **לֹא קָנָה** אותה כאשתו גמורה **אֶלָּא לְדִבָּרִים הָאֲמוּרִים בַּפָּרָשָׁה** של יבום, שהם לקום על שם אחיו בנחלתו ולפוטרה בגט, אבל לשאר הדברים, , אינה נחשבת אשתו, ולכן ממעט רבי יונתן מהפסוק, שאינה שותה.

שואלת הגמרא, **אִי הָכִי לֵימָא רַב דְּאָמַר** שהבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד קנה לכל, סובר שומרת יבם שותה, **כְּרַבִּי יְאוֹשֻׁעַ,** שהגמרא אמרה לעיל שמדובר כשבא יבם עליה בבית חמיה, ולא כרבי יונתן, **וּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר** לא קנה אלא לדברים האמורים בפרשה, סובר שומרת יבם אינה שותה, **כְּרַבִּי יוֹנָתָן** ולא כרבי יאשיה. דוחה הגמרא, **אָמַר לָךְ רַב** אין הכרח שאסבור דוקא כרבי יאשיה, **אֲנָא דְּאָמְרִי** – דברי הם **אֲפִילּוּ לְרַבִּי יוֹנָתָן, מִדְּאִיצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוּטָהּ** – ממה שהוצרכה התורה לדברי רבי יונתן למעט ששומרת יבם אינה שותה, **מִכְּלָל** – משמע דלולא הפסוק, הייתי אומר ששותה, משום **דְּאִשְׁתּוֹ מְעַלְיָיתָא** – גמורה **הִיא.**

אגרות קודש

ב"ה, י"ט מ"ח, תשכ"א
ברוקלין.

הוו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה משה שי' הכהן

שלום וברכה!

לאחרי הפסק ארוך נתקבל פ"ש ע"י הרה"ח אי"א נו"נ רב פעלים מו"ה צבי שי' שוסטרמן.

ולשאלתו ע"י הנ"ל בענין הגבאות בבית הכנסת, שכתבתי דעתי מאז שימשיך בזה,

הנה ידוע שעיקר ופנימיות הנ"ל הוא בהנוגע לסדר התפלה ולשיעורי תורה הנלמדים, וכיון שהמדובר בבית הכנסת חסידותי, שיעורים גם בתורת החסידות, וכיון שימשיך בהשגחה שהעובר לפני התיבה יתפלל התפלה באופן המתאים ועאכו"כ בשבתות וימים טובים, כן בהנוגע לאחרי התפלה אמירת השיעור תהלים חדשי (כתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע) וכן שיהיו השיעורים בנגלה ובחסידות בזמנים המתאימים, ה"ז הוא המשך האמתי בהנ"ל, וקמי' שמיא גליא ואינו נוגע כלל השם והתואר וכו' ובודאי לדכוותי' האריכות בהנ"ל אך למותר.

וע"פ המבואר בתורת הבעל שם טוב ז"ל שהכל בהשגחה פרטית הרי באה שאלתו ונכתב המענה בערב יום כ' חשון, שבכ' חשון הוא יום הולדת של כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב אביו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר השנה נתמלאו מאה שנה להנ"ל, ומובן הענין ע"פ המבואר בתורת החסידות על תחלת פרשה זו, ויהיו חיי שרה מאה שנה וגו', עיין בזהר כאן ומבואר בספר אור התורה לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק.

ועייג"כ שלי"ה ר"פ תולדות.

בכבוד ובברכה לבשו"ט.